

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ของหน่วยงานในสังกัด
กระทรวงการคลัง โดยประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม*

PERSONNEL DEVELOPMENT IN GOVERNMENT PROCUREMENT OF
AGENCIES UNDER THE MINISTRY OF FINANCE BY APPLYING
BUDDHIST PRINCIPLES

ณัฐกานต์ บุญแบบ, สมาน งามสนิท, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

Nuttakarn Boonnab, Sman Ngamsnit, Termsak Thong-in

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: nuttakarn_b@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา และนำเสนอรูปแบบในการใช้หลักพุทธธรรม ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี

ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักพุทธธรรมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมพบว่า หลักอริยบท 4 ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากร ในด้านฉันทะ ความพอใจในการใช้เทคโนโลยี ด้านวิริยะ มีความพยายาม ในการจัดทำแผน มีจิตตะ และวิมังสา ในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ สร้างความเชื่อมั่น ในการปฏิบัติงาน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมพบว่า อริยบท 4 ส่งผลต่อ การพัฒนาบุคลากรในระดับมาก คือ ด้านจิตตะ การยึดมั่นความถูกต้อง ด้านวิริยะ มีความพากเพียร ในการปฏิบัติงาน ด้านฉันทะ และด้านจิตตะ มีความพอใจ มีความเอาใจใส่ที่ทุกภาคส่วนร่วมตรวจสอบ และด้านวิมังสา ทบทวนตั้งมั่นในการปฏิบัติ 3. รูปแบบในการใช้หลักพุทธธรรมคืออริยบท 4 ในการพัฒนาบุคลากร พบว่า 1) พัฒนางานที่ใช้เทคโนโลยี 2) พัฒนาในการทำแผน 3) การตรวจสอบคุณสมบัติผู้ยื่นข้อเสนอ 4) การให้ภาคประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบ 5) การจัดซื้อพัสดุในราคาที่เหมาะสม 6) การวางแผน และประเมินผลได้สำเร็จ 7) การร่วมปฏิบัติงานกับทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: การพัฒนาบุคลากร; การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ; หลักพุทธธรรม

*Received July 12, 2021; Revised July 23, 2021; Accepted July 24, 2021

Abstract

Objectives of this research article were to study the Buddhist principles and factors affecting the development and presenting a model for the use of Buddhist principles to develop personnel in government procurement of agencies under the Ministry of Finance; conducted with the mixed methods.

Findings were as follows: 1. Buddhist principles affecting personnel development Overall, it found that Itthibatha 4 affects the development of personnel: Chanta satisfies in using technology, Viriya was an effort in formulating a plan, Chitta and Vimangsa check the qualifications of the tenderers and build confidence in operation. 2. Factors affecting personnel development. By overall, it was found that Ithipada 4 had a significant effect on personnel development: Chitta adherence to correctness, Viriya persistence in operation, Chanta and Chitta satisfied and cared for by all stakeholders and Vimangsa reviewing and committing to practice. 3. The model of Buddhist principle, Itthibaht 4 in personnel development was found that 1) Developing work using technology 2) Developing in making plans 3) Checking the qualifications of the tenderers 4) Engaging the public sector to participate in the auditing 5) Purchasing supplies at reasonable prices 6) Planning and evaluating successful results 7) Collaboration with all sectors.

Keywords: Personnel development; Government procurement; Buddhist principles

บทนำ

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของส่วนราชการ เป็นการใช้งบประมาณแผ่นดินในรูปตัวเงิน แล้วนำไปบริหารจัดการทำเป็นโครงการต่างๆ ที่ให้ประชาชนมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ มีความเป็นอยู่ ที่ดี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ เป็นการใช้งบประมาณแผ่นดินของหน่วยงานของรัฐที่ต้องทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และทำให้เกิดความคุ้มค่า ของการใช้จ่ายเงิน ดังนั้น กระบวนการคลัง โดยกรมบัญชีกลาง จึงได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยตรา เป็นพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีหลักการ และแนวทางปฏิบัติที่ทำให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งเกิดผลสำเร็จ และเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ จึงกำหนดกรอบ

การปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานกลาง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ และมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล ต่อสาธารณชนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเปิดโอกาส ให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญ ซึ่งจะก่อให้เกิด ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่ง เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต และประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบกับมาตรการอื่นๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดการโปร่งใส ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสาธารณะชนและก่อให้เกิดผลดี กับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (กระทรวงการคลัง, 2563) โดยกำหนด ให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้ 1) หลักความโปร่งใส การกำหนดให้ส่วนราชการต้องใช้หลักความโปร่งใสนั้น เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานที่สามารถเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปตรวจสอบประสิทธิภาพในการทำงานได้ 2) หลักความคุ้มค่า ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารราชการ ซึ่งสามารถวัดผลได้ และจะเป็นข้อมูลสำคัญในการนำมาใช้ปรับปรุงวิธีการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3. หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบ) ที่มีขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติราชการในระยะต่อไป มีผู้รับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้นจากความล่าช้า หรือละเลย ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ อันส่งผลให้เกิดความเสียหายในการบริหารราชการ และประชาชนได้รับความเดือดร้อน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในการปฏิบัติราชการที่ผ่านมา (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2546; ชาญวิทย์ พริกบุญจันทร์, 2564; พระครูวินัยธรรอิชฐ์ สุวฑฺฒ, 2564; พระชินกร สุจิตฺโต, 2564)

อย่างไรก็ตาม ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และพัสดุภาครัฐ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องครบถ้วน ทัวถึง เป็นศูนย์ข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ที่มีระบบบริหารจัดการรหัสสินค้า และบริการภาครัฐ เก็บข้อมูลของหน่วยจัดซื้อ และข้อมูลผู้ค้า สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างรูปแบบต่างๆ เชื่อมต่อข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง และเป็นต้นแบบการประมวลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาด ในการปฏิบัติตามระเบียบฯ ลดความซ้ำซ้อนการบันทึกข้อมูล ซึ่งผู้บริหารสามารถติดต่อข้อมูลได้แบบ Online Real time ในระบบได้ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณได้ (กรมบัญชีกลาง, 2560) ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณได้

กำหนดไว้ว่า งบประมาณรายจ่ายนั้นหมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่าย หรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่า ด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ซึ่งก็หมายความว่า พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี ส่วนปีงบประมาณนั้นหมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

ดังที่ได้กล่าวลำดับมาข้างต้น จะเห็นว่าสำนักงบประมาณในฐานะผู้มีอำนาจในการ อนุมัติ เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม มีหน้าที่ในการ ควบคุมเงินงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดในภาพรวมของประเทศ เมื่อส่วนราชการยังไม่เริ่ม ก่อหนี้ผูกพัน ยังไม่มีการเบิกจ่ายเงินในโครงการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม สำนักงบประมาณจะต้องเสนอมาตรการเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา (สำนักงบประมาณ, 2564) คณะรัฐมนตรี จึงได้มีมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้ การใช้จ่ายงบประมาณของทุกส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐสามารถเป็นกลไก สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม กับ สถานการณ์ และเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ และ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และนโยบายรัฐบาล ได้กำหนด มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และสามารถดำเนินการก่อหนี้ผูกพันได้ทันที เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณประกาศบังคับใช้ (สำนัก งบประมาณ, 2564) ในส่วนของข้าราชการพลเรือนของหน่วยงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ทุก ตำแหน่ง สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้กำหนดสมรรถนะ มาตรฐาน และแนวทาง การกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของตำแหน่ง เช่น การมุ่งผลสัมฤทธิ์ บริการที่ดีการส่งเสริมความเชี่ยวชาญ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และ การทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดในการเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง และมีการ ประเมินข้าราชการทุก ๆ 6 เดือน (สำนักพัฒนากระบวนงานตำแหน่งและค่าตอบแทน ,2553) และส่วนของสถาบันส่งเสริม การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (กพร.)ได้กำหนด ตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลเป็น แผนการสร้างความก้าวหน้าของบุคลากรในสายอาชีพ (Career Path) ซึ่งเป็นการสร้าง ขวัญ กำลังใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่บุคลากรจะสามารถสร้างความก้าวหน้า ให้กับตัวเองได้ (สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2564) จากมาตรการของ หน่วยงาน ที่มีบทบาทสำคัญๆ และที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณแผ่นดินของ

ประเทศ ซึ่งส่วนราชการ มีปัญหาของการดำเนินการด้านจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่สามารถดำเนินการการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละปีได้ทันตามกำหนด ตามมาตรการที่กำหนดได้ ทำให้มีการกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี และเป็นการใช้จ่ายเงินของปีปัจจุบัน นำไปใช้ในปีต่อไปเป็นประจำเป็นเรื่องปกติ ซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ ที่กำหนดให้ใช้เงินในแต่ละปี ให้หมดภายในสิ้นปีงบประมาณ ซึ่งทำให้มีผลต่อ การพัฒนาประเทศไม่ตรงตามเป้าหมาย

กรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e- GP) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ของการจัดซื้อจัดจ้าง มีการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ เช่น มีการอบรมให้กับบุคลากรของส่วนราชการด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นประจำทุกปี และมีที่ให้การศึกษาเรียนรู้เป็นคู่มือแนวทางการปฏิบัติ และลงในระบบเครือข่ายสารสนเทศ (ยูทูบ) ของกรมบัญชีกลาง มีเจ้าหน้าที่ประจำกองการพัสดุ ที่ตอบคำถาม ตอบข้อหารือ ให้ปรึกษา คำแนะนำ เพื่อให้บุคลากร ของส่วนราชการนำไปพัฒนาในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น สามารถเบิกจ่ายให้ทันในปีงบประมาณ แต่ปัญหาการเบิกจ่ายไม่ทันสิ้นปีงบประมาณของส่วนราชการบางแห่ง ก็ยังมีปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้ทันมีการกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีของส่วนราชการเป็นจำนวนมาก ซึ่งการปฏิบัติงานของบุคลากร ของหน่วยงาน มีหน่วยงานที่กำกับดูแลข้าราชการพลเรือนที่มีตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และจะต้องสร้างเส้นทางก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path) และการกำหนดสมรรถนะในการควบคุม การปฏิบัติงานของข้าราชการ คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งมอบความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม การทำงานเป็นทีม ซึ่งบุคลากรของหน่วยงานมีกรอบ ในการปฏิบัติงานของสมรรถนะ ซึ่งมีผลในการเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง ในแต่ละปี

จากปัญหาการดำเนินงานของบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างข้างต้นดังกล่าว ทำให้ส่วนราชการไม่สามารถดำเนินการในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่ทันตามกำหนดกรอบระยะเวลา ไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันตามกำหนดระยะเวลา ตามมาตรการที่กำหนดไว้ ดังนั้น ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง เป็นกรณีศึกษา โดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม โดยการนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานด้านจัดซื้อ จัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ และนำเสนอการนำหลักพุทธธรรมเข้าไปสอดแทรกในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง ปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบในการใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลังจำนวน 9 หน่วยงาน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 5 คน พระสงฆ์ นักวิชาการ จำนวน 5 รูป บุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง จำนวน 5 คน และผู้ค้ากับภาครัฐ หรือผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ การวิจัย และนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

1. หลักพุทธธรรมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง โดยภาพรวมพบว่า อิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในทุกด้านได้แก่ 1) บุคลากรมีฉันทะมีความพอใจและเพียรพยายามในการใช้เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการเปิดเผย และ

ความโปร่งใส 2) บุคลากร มีวิริยะ ความเพียรพยายาม มีวิมังสาไตร่ตรอง ในการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างให้มีกรอบ การปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อผลสำเร็จของงาน 3) บุคลากรมีจิตตะและวิมังสา ในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใส และมีการแข่งขัน อย่างเป็นธรรม 4) บุคลากรมีการใช้หลักอิทธิบาททั้ง 4 ในการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อตรวจสอบ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ 5) บุคลากรมีจิตตะและวิมังสาคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้าง การใช้งานที่คุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป 6) บุคลากร ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการวางแผน และประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด 7) บุคลากรได้ประยุกต์ใช้ อิทธิบาท 4 สร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกภาคส่วน สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงการคลัง พบว่า อิทธิบาท 4 โดยภาพรวมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านจิตตะ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ ด้านวิริยะ มีความพากเพียรในการปฏิบัติงาน ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.34$) ด้านฉันทะ มีความพอใจที่ทุกภาคส่วนและประชาชนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านจิตตะ มีความเอาใจใส่และพิจารณาใคร่ครวญ ในสิ่งที่จะทำให้ ทุกภาคส่วน และประชาชนตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านวิมังสา ทบทวนในสิ่งที่ได้ปฏิบัติมา ด้วยความเอาใจใส่ มุ่งมั่นตั้งใจ และรับผิดชอบในการนำอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ($\bar{X} = 4.29$) ด้านบริการที่ดี และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มาติดต่อราชการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 4.22$) ด้านการทำงานเป็นทีม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นทีมอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตั้งใจในการทำงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้ได้ตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.13$) ด้านสังสม ความเชี่ยวชาญในอาชีพ มีการศึกษาค้นคว้า พัฒนา การปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการอบรม เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานเจ้าของระเบียบการจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ ทุกปี ($\bar{X} = 3.50$) ด้านการพัฒนาหน่วยงานให้มีการฝึกทักษะ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.16$) และด้านการศึกษา ศึกษาพระราชบัญญัติ และระเบียบกระทรวงการคลังในด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.13$) ตามลำดับ

3. รูปแบบในการใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง พบว่า ผู้บริหารของหน่วยงานจะต้องสนับสนุน

ให้ความสำคัญ สร้างขวัญกำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ในการปฏิบัติงานที่มุ่งใช้สมรรถนะของบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งบุคลากรจะต้องปฏิบัติ คือ 1) ตั้งใจนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ และพัฒนาที่ใช้เทคโนโลยีให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความโปร่งใส 2) เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐมีการประกอบการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน ต้องมุ่งมั่นตั้งใจนำอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้และพัฒนาในการทำหน้าที่แผนการจัดซื้อจัดจ้างจนเกิดผลสำเร็จ 3) ต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบคุณสมบัติ ผู้ยื่นข้อเสนอ เพื่อการเปิดเผยข้อมูล เพื่อความโปร่งใส และการแข่งขันอย่างเป็นธรรม 4) ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการให้ภาคประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน เพื่อความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต 5) ต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการจัดซื้อพัสดุในราคาที่เหมาะสม และตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานเป็นสำคัญ และความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ไป 6) ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล 7) ต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการสร้าง พลังสามัคคี ในการร่วมปฏิบัติงานกับทุกภาคส่วนได้อย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

1. หลักพุทธธรรมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง

อิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างของแต่ละหน่วยงานเป็นอย่างมาก ในการปฏิบัติงานในหน้าที่จนเกิดผลสำเร็จ คือ ด้านนำการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เพื่อการเปิดเผยและความโปร่งใส บุคลากรมีฉันทะ มีความพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมีความเพียรพยายามในการดำเนินการตามกระบวนการในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยการนำเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ มีการประกอบการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน บุคลากร มีวิริยะความเพียรพยายาม มีจิตตะ ความคิด มีวิมังสา ไตร่ตรอง เพื่อให้การจัดทำแผน เกิดความสำเร็จ มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูล บุคลากรมีจิตตะ ความคิด มีวิมังสา ในการไตร่ตรอง ในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ เพื่อให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมให้ ภาคประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อตรวจสอบและป้องกันการทุจริต บุคลากร มีฉันทะ พยายามให้ภาคประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงวัตถุประสงค์การใช้งานเป็นสำคัญ

เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ในการใช้จ่ายเงิน บุคลากรมีจิตตะ ความคิด มีวิมังสา มีความไตร่ตรอง ใช้ปัญญาในการจัดซื้อพัสดุดอบสนองวัตถุประสงค์ เน้นการวางแผน เน้นการวางแผน และประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บุคลากร มีฉันทะ ความพอใจ มีวิริยะ ความเพียรพยายาม มีจิตตะ ความไตร่ตรอง ใช้ปัญญา เพื่อให้งานเกิดผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่าย มีฉันทะ ความพอใจ มีวิริยะ ความเพียรพยายาม มีจิตตะ ความคิด และมีวิมังสา ความไตร่ตรองในการใช้ปัญญาในการปฏิบัติงานร่วมกับทุกภาคส่วน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับ พิชิต อภิธาณชัย (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับหลักอิทธิบาท 4 ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมอิทธิบาท 4 ประการ เป็นหลักธรรมในการบริหารองค์กรให้เกิดการพัฒนา หรือหลักของความเจริญก้าวหน้าของชีวิต และการที่จะพัฒนาหรือดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จนั้น จึงขึ้นอยู่กับการณ์ทักะทางด้านความคิด หรือเรียกว่า วิสัยทัศน์ คือ การมีความคิดกว้างไกล มองไกล หรือมองลึก มองไกล โดยต้องมีทักะในการจัดการที่ดี และต้องมีทักะในการ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เพื่อการสร้างบรรยากาศที่ดี ในการทำงานร่วมกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงการคลัง

อิทธิบาท 4 โดยภาพรวมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ คือ ด้านจิตตะ การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านวิริยะ มีความพากเพียรในการปฏิบัติงานด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ด้านฉันทะ มีความพอใจ ที่ทุกภาคส่วนและประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ด้านจิตตะ มีความเอาใจใส่ และพิจารณาใคร่ครวญในการที่จะให้ทุกภาคส่วนและประชาชนตรวจสอบ ด้านวิมังสา ทบทวนในสิ่งที่ได้ปฏิบัติ มาด้วยความเอาใจใส่ มุ่งมั่นตั้งใจ และรับผิดชอบในการนำอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ด้านบริการที่ดี และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มาติดต่อราชการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการทำงาน เป็นทีม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นทีมอย่างแท้จริง ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตั้งใจในการทำงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้ได้ตามเป้าหมาย ด้านส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ มีการศึกษาค้นคว้า พัฒนา การปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ด้านการอบรม เข้ารับการอบรม จากหน่วยงานเจ้าของระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐทุกปี ด้านการพัฒนาหน่วยงานให้มี การฝึกทักษะ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ และด้านการศึกษา ศึกษาพระราชบัญญัติ และระเบียบกระทรวงการคลังในด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พระครูธรรมธะสุชาติ ฐิตวโร (2558) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 เพื่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในองค์กร ผลการวิจัยพบว่า จาก

ความสำคัญของอิทธิบาท 4 จะเห็นได้ว่า ฉันทะ และวิริยะ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และอุปสรรค ในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีจิตตะ และวิมังสา เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้การเอาชนะปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในที่สุดแล้วก็จะช่วยเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญปัญหา และอุปสรรคมากยิ่งขึ้น ดังนั้น อิทธิบาท 4 จึงเป็นหลักธรรมสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยเอื้อประโยชน์ในการทำงาน อันจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อทั้งองค์กร และประชาชนที่เข้าไปรับบริการ

3. รูปแบบในการใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง

ด้านผู้บริหารของหน่วยงาน จะต้องสนับสนุนให้มีความสำคัญ สร้างขวัญกำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ในการปฏิบัติงานที่มุ่งใช้สมรรถนะของบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งบุคลากรจะต้องปฏิบัติในการนำหลักธรรม อิทธิบาท 4 มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน คือ การตั้งใจนำหลักธรรม อิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาประยุกต์ใช้ และพัฒนางานที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เพื่อสร้างความโปร่งใส เพื่อให้ การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ มีกรอบการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน ต้องมุ่งมั่นตั้งใจนำอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาประยุกต์ใช้และพัฒนาในการทำแผนการจัดซื้อ จัดจ้างจนเกิด ผลสำเร็จ ต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาประยุกต์ใช้และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ เพื่อการเปิดเผยข้อมูล เพื่อความโปร่งใส และมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาประยุกต์ใช้ในการให้ภาคประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน เพื่อความโปร่งใส และป้องกันการทุจริต ต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรม อิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาประยุกต์ใช้ในการวางแผน และประเมินผลการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องมุ่งมั่นตั้งใจในการนำหลักธรรม อิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาประยุกต์ใช้ ในการสร้างพลังสามัคคีในการร่วมปฏิบัติงานกับทุก ภาคส่วนได้อย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ คติยา आयु ยิน (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยหลักพุทธธรรม เพื่อการพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยหลักอิทธิบาท 4

หลักธรรมหรือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่จะส่งเสริมการพัฒนามีมากมาย แต่ในที่นี้จะใช้หลักพุทธธรรม คือ อิทธิบาท 4 เป็นคุณธรรมที่เป็นเหตุให้ไปสู่แนวทางก้าวสู่ความสำเร็จ และเป็นแรงเสริมกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติตาม เกิดพลัง เกิดแรงผลักดัน ส่งเสริม ให้กิจการทั้งปวงบรรลุวัตถุประสงค์ หรือสัมฤทธิ์ผล มี 4 ประการ ได้แก่ 1) ฉันทะ คือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น 2) วิริยะ คือ ความเพียรหมั่นประกอบสิ่งนั้น 3) จิตตะ คือ ความเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น 4) วิมังสา คือ การหมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการสำรวจ เอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงการคลัง ในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม การนำหลักธรรมโอชธัมม 4 ด้านฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้อง ผสมผสาน กลมกลืน ที่ส่งผลต่อ การพัฒนาบุคลากรที่มุ่งใช้สมรรถนะของข้าราชการในการปฏิบัติงานในด้านการจัดซื้อจัดจ้างการที่ได้รับการอบรมจากกรมบัญชีกลาง ศึกษาเรียนรู้จากคู่มือที่กรมบัญชีกลางจัดทำขึ้น และศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมจากยูทูบ เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และนำมาปฏิบัติโดยการใช้สมรรถนะของข้าราชการในด้าน มุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี อำนวยความสะดวกผู้ยื่นข้อเสนอเข้าร่วมแข่งขัน และการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ โดยการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และจริยธรรมโดยการปฏิบัติงานตามระเบียบด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นแนวทางปฏิบัติ และมีการทำงานเป็นทีม มีการปรึกษาหารือถึงแนวทางปฏิบัติให้ถูกต้องการปฏิบัติงานดังกล่าว มีการปรับหลักธรรม โอชธัมม 4 มาใช้ในทุกขั้นตอน กล่าวคือ ในด้านฉันทะ มีความพอใจต้องการ ที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ด้านวิริยะ มีความเพียรพยายาม ขยัน อดทน ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านจิตตะ มีความคิด มีจิตฝึกฝน และมีจิตรับรู้ ในสิ่งที่กำลังปฏิบัติงาน ด้านวิมังสา มีการไตร่ตรองใคร่ครวญ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลและนำไปสู่การปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีของระบบเครือข่าย กรมบัญชีกลาง ด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง มีการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างที่กรมบัญชีกลางกำหนด มีการตรวจสอบคุณสมบัติ ของผู้ยื่นข้อเสนอเพื่อเข้าแข่งขัน ได้จัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม ในการสังเกตการณ์ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง มีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีคุณภาพ เหมาะสมราคา มีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างล่วงหน้า ตามกรอบระยะเวลา และสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกภาคส่วน คือ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ปฏิบัติงาน ภาคเอกชนที่เข้าร่วมยื่นข้อเสนอและภาคประชาชนที่เข้าร่วมตรวจสอบ จนเกิดผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) รัฐบาลควรให้ความสำคัญในการอนุมัติงบประมาณให้กับส่วนราชการทุกหน่วยงาน ในด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งส่วนราชการจะต้องปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้ในปีต่อไป ยกเว้นโครงการใหญ่ๆ ที่สำคัญที่ไม่สามารถดำเนินการได้ทันในปีงบประมาณ และจะต้องดำเนินการต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นจะต้องกันเงินไว้เบิกต่อไปได้2) สำนักรงบประมาณ ควร

พิจารณาการจัดตั้งงบประมาณในการจัดซื้อ จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ของส่วนราชการต่างๆ ของโครงการต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จ ในปีต่อไปได้ และควรริบดำเนินการโอนเงินให้กับส่วนราชการอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการให้ทันในปีงบประมาณได้ 3) ผู้บริหารของทุกกระทรวง ทบวง กรม ควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ในแต่ละปี ที่เห็นว่าสามารถดำเนินการได้ทันในปีงบประมาณ โดยที่ไม่ต้องมีการกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี ยกเว้นบางโครงการที่เป็นโครงการใหญ่ ๆ และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ผู้บริหารของทุกกระทรวง ทบวง กรม จะต้องพิจารณาประมาณของโครงการต่างๆ ที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณแล้ว ให้หน่วยงานภายใน ที่รับผิดชอบให้รับดำเนินการให้ทันภายในปีงบประมาณ 2) ผู้บริหารระดับกองของหน่วยงานภายใน ที่รับผิดชอบในด้านงบประมาณของโครงการต่างๆ ในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน จะต้อง รับผิดชอบในการดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ดำเนินการให้ทันในปีงบประมาณ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีส่งเสริมให้ศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการในการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยเลือกศึกษาในประเด็น ที่น่าสนใจอื่นๆ

2. ควรมีการทำวิจัยร่วมกับกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานที่ใกล้เคียงเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2562). *ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์*. สืบค้น 10 เมษายน 2562, จาก <http://www.gprocurement.go.th>
- กระทรวงการคลัง. (2563). *บุคลากรภาครัฐ*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.mof.go.th>
- ศุภชัย อายูยีน. (2559). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยหลักพุทธธรรม เพื่อการพัฒนาองค์การที่ยั่งยืน. *ธรรมทรรค*, 16(2), 157.
- ชาญวิทย์ พรินิจนุรักษ์. (2564). การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามแนวทางสังคหวัตถุธรรม ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมบริหาร*, 4(2), 42-56.

- ทิพาวดี เมฆสวรรค์. (2546). พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- พระครูธรรมธรสุชาติ ฐิตวโร. (2558). การประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 เพื่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในองค์กร. *พุทธจักร*, 69(2), 24.
- พระครูวินัยธรอริษฐ์ สุวฑฒ. (2564). รัฐศาสตร์แนวพุทธ: วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 4(2), 70-77.
- พระชินกร สุจิตโต. (2564). หลักธรรมมาธิปไตย: การแก้ปัญหาคอรัปชั่นในสังคมไทย. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 4(2), 78-88.
- พิชิต อวิรุทธาณชัย. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับหลักอิทธิบาท 4. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 12(1), 39.
- สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (2564). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. สืบค้น 25 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.opde.go.th>
- สำนักงานงบประมาณ. (2564). *มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. สืบค้น 30 กันยายน 2563, จาก www.bb.go.th
- สำนักพัฒนาระบบงานตำแหน่งและค่าตอบแทน. (2553). *คู่มือสมรรถนะหลัก*. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชุมช่าง จำกัด.